

Stagebrochure Lerarenopleidingen Graduate School of Teaching

voor lio's

Universiteit Utrecht

Universiteit
Utrecht

Graduate School of Teaching

Inhoud

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Visie op opleiden	5
1.1 De relatie tussen theorie en praktijk.....	5
1.2 Uitgaan van de concerns van studenten	5
1.3 Leren via reflectie	5
Hoofdstuk 2: Informatie opleidingen en varianten	6
2.1 Curriculum	6
2.1.1 Masterprogramma's LVHO en Educatie en Communicatie.....	6
2.1.2 Educatieve minor, Educatieve Module en het Educational Profile	7
2.1.3 Korte cursusinhoud	8
2.2 Bijzondere opleidingsvarianten	8
2.2.1 Internationale honourstrack U-TEAch	8
2.2.2 Zij-instroomtraject.....	9
2.2.3 Studenten met vrijstellingen voor opleidingsonderdelen	9
Hoofdstuk 3: Onze stages	10
3.1 Professional in Praktijk 1a/b.....	10
3.1.1 Tijdsframe PiP1a.....	10
3.1.2 Tijdsframe PiP1b.....	10
3.2 Professional in Praktijk 2	11
3.2.1 Tijdsframe PiP2	11
3.3 Stages in baanvariant.....	11
3.3.1 Onderwijsvorm.....	12
3.3.2 Aanstellingsomvang en uren	12
3.3.3 Gebied	12
3.3.4 Lesschema en begeleiding	12
3.3.5 De baaneisen in het kort.....	13
3.4 In het kort en uitzonderingen m.b.t. onder- en bovenbouw.....	13
Hoofdstuk 4: Werkwijze Stagebureau	14
4.1 Stagenetwerk en -werving	14
4.2 Stageplaatsing	14
4.2.1 Digitale stageomgeving	14
4.2.2 Tijdsframe	14
4.2.3 Toewijzing stageplaatsen door het Stagebureau	15
4.2.4 Voorkeuren.....	15
4.2.5 Cv en kennismakingsgesprek	15
4.3 Opleidingsscholen	16
Hoofdstuk 5: Praktische zaken rondom stages	17
5.1 Cursusinschrijving	17
5.2 Stagecontract	17
5.3 Verklaring Omtrent het Gedrag.....	17
5.4 Stagevergoeding	17
5.5 Reiskostenvergoeding	17

5.6 Financiële regelingen lerarenopleiding	17
Hoofdstuk 6: Begeleiding en beoordeling	19
6.1 Praktische kant van het begeleiden	19
6.2 Lessen observeren	19
6.3 Werkbegeleiding rond de lessen	19
6.4 Nabespreken	19
6.5 Beoordeling	20
Hoofdstuk 7: Contactgegevens	21
Bijlage 1: Opleidingstrajecten en stages in schema voor stage- en baanstudenten	22
Bijlage 2: Privacy en het omgaan met persoonsgegevens	23

Inleiding

Er is veel onderzoek gedaan naar de factoren in het onderwijs die het verschil maken voor het leren van leerlingen. De resultaten daarvan laten zien dat de kwaliteit van de docent daarvoor doorslaggevend is. Nu er grote tekorten dreigen aan goed opgeleide leraren wordt er steeds nadrukkelijker naar de universiteiten en hun partnerscholen gekeken om meer studenten op te leiden tot goede docenten. Binnen de Universiteit Utrecht heeft dat geleid tot het instellen van een zogenaamde 'Graduate School' voor de lerarenopleiding, waarin vijf schoolvakfaculteiten samenwerken bij het opleiden van hun studenten tot leraar: de Graduate School of Teaching (GST).

Dat is echter maar een deel van het verhaal. Ongeveer de helft van de lerarenopleiding speelt zich af op school. Daar doen leraren-in-opleiding (lio's) ervaring op met lesgeven en met veel van de andere taken van de leraar. Ze worden daarbij begeleid door ervaren docenten die hen helpen de kneepjes van het vak onder de knie te krijgen.

De kwaliteit van de school als leeromgeving van de lio is dan ook erg belangrijk voor de ontwikkeling van de student tot leraar.

Binnen de Universiteit Utrecht wordt de opleiding van studenten tot leraar beschouwd als een gezamenlijk traject van school en universiteit, waarin beiden een belangrijke rol spelen en ieder zijn eigen verantwoordelijkheid heeft.

Met deze brochure willen we je informeren over de plaats die de stage inneemt binnen de universitaire lerarenopleiding en de eisen die worden gesteld aan de stages van studenten en aan de stagebegeleiding. Dat is belangrijk, want alleen door duidelijk te zijn over de eisen die de universiteit en opleidingsscholen stellen aan kwaliteit, zijn we in staat om onze studenten goed op te leiden.

Deze stagebrochure is ook bedoeld voor studenten die kiezen voor de baanvariant van de opleiding (en/of een deel- of aanvullende stage moeten doen omdat de baan niet volledig voldoet aan onze baanvereisten). Onder paragraaf 3.3 staat hierover meer vermeld.

In de brochure komt het volgende aan bod:

- Hoofdstuk 1: **Visie op het opleiden** van leraren door de GST.
- Hoofdstuk 2: Een overzicht van **onze opleidingstrajecten**.
- Hoofdstuk 3: Een overzicht en uitleg van **onze stages**.
- Hoofdstuk 4: De werkwijze van **het Stagebureau**.
- Hoofdstuk 5: Informatie over wat je kan verwachten van de **begeleiding** tijdens de stage op de **praktijkschool**.
- Hoofdstuk 6: Informatie over wat je kan verwachten van de **begeleiding** van je opleider op de **universiteit**.

Wij hopen en verwachten dat deze brochure voldoende informatie verschaft over de stages van de GST. Mocht je na het lezen van deze brochure nog vragen hebben, dan vind je in deze brochure ook onze contactgegevens.

Namens het team van lerarenopleiders,
Prof. Dr. Jan van Tartwijk
Directeur Graduate School of Teaching

Dr. Ada Kool
Coördinator stages

Hoofdstuk 1: Visie op opleiden

De opleiding van student tot leraar is een gemeenschappelijk traject van de school en universiteit. Aan de opleiding worden eisen gesteld, met als einddoel dat de student in opleiding een startbekwame docent is die voldoet aan de competenties zoals deze in de Wet op de Beroepen in het Onderwijs (BIO) zijn vastgelegd.

In de Utrechtse lerarenopleiding wordt dan ook gewerkt vanuit een duidelijke visie. Hieronder staan de drie belangrijkste pijlers.

1.1 De relatie tussen theorie en praktijk

Het leerproces in de lerarenopleiding wordt opgevat als een cyclisch proces. Er is steeds een afwisseling tussen het opdoen van ervaringen en het ontwikkelen van theoretische noties of vaardigheden. De opleiding streeft ernaar aan te sluiten bij de ervaringsbasis van de lio's, zodat de theorie geen abstractie blijft, maar een concrete betekenis heeft voor het handelen van de lio's in de context van hun praktijk. In onze visie staat de relatie tussen theorie en praktijk centraal.

1.2 Uitgaan van de concerns van studenten

Zinvol leren in de lerarenopleiding is bij uitstek mogelijk als er aansluiting is bij de in de praktijk ontstane *concerns* van lio's. Hun *concerns* leren ze zelf herkennen en formuleren, en ze gebruiken ze als anker voor hun leerproces. Op basis van deze *concerns* ontwikkelen ze gericht hun competenties. Als relevante competenties via deze weg niet voldoende aan bod komen, zullen ze in geschikte oefensituaties en (stage-)opdrachten aan bod komen. Daardoor wordt het belang van die competenties voor de lio's duidelijk.

1.3 Leren via reflectie

Reflectie speelt een cruciale rol in de wisselwerking tussen praktijk, persoonlijke opvattingen en *concerns* van de student, en de te ontwikkelen competenties. Lio's reflecteren zowel op individueel niveau als in groepen. Door te reflecteren op hun ervaringen, opvattingen en het eigen didactisch en pedagogisch handelen, worden ze zich bewust van hun professionele ontwikkeling en geven ze daar vorm aan. Systematische reflectie vraagt om een leerproces op metaniveau: het leren reflecteren.

Hoofdstuk 2: Informatie opleidingen en varianten

Binnen de Utrechtse lerarenopleidingen onderscheiden we verschillende opleidingstrajecten waarmee een bevoegdheid behaald wordt. De student staat ingeschreven voor een van onderstaande opleidingstrajecten (en komt tijdens de studie studenten tegen van alle onderstaande soorten opleidingsvormen):

- de educatieve master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (LVHO), te volgen na afronding van een (vak)master;
- de educatieve master Educatie & Communicatie (E&C) of Science Education and Communication (SEC), te volgen na afronding van een vakinhoudelijke bachelor;
- de educatieve minor tijdens de bacheloropleiding;
- de Educatieve Module na het afronden van een bachelor of doctoraal;
- het Educational Profile¹ tijdens een bètavakmaster.

De *masters* leiden tot een eerstegraads bevoegdheid en de educatieve *minor* en de *module* tot een beperkte tweedegraads bevoegdheid². Met het Educational Profile behalen studenten ofwel een beperkte tweede- ofwel een eerstegraads bevoegdheid.

Al deze trajecten starten zowel in augustus/september als in februari.

Alle studenten (die een standaard programma volgen) doen de eerste praktijkcursus/stage: Professional in Praktijk 1a en 1b (PiP1). Deze is voor alle varianten gelijk. Aanvullend volgen de studenten van LVHO- en E&C-masteropleidingen een tweede stage: Professional in Praktijk 2 (PiP2). Ook studenten die al een tweedegraads bevoegdheid hebben en kiezen voor het Educational Profile (eerstegraads) volgen PiP2.

Achterin deze brochure is een schematisch overzicht van alle opleidingen en stage-eisen te vinden.

2.1 Curriculum

Hieronder volgt een uitleg van het curriculum per opleiding.

2.1.1 Masterprogramma's LVHO en Educatie en Communicatie

Onze educatieve masterprogramma's leiden tot een eerstegraads lesbevoegdheid. De master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (LVHO) duurt in voltijd één jaar/twee semesters en in deeltijd twee jaar/vier semesters. De studielast is 60 studiepunten (EC).

De educatieve master Educatie en Communicatie (E&C) duurt twee jaar/vier semesters. Deze E&C-master kent alleen een voltijdvariant. De studielast is 120 EC.

De master LVHO is gelijk aan het *beroepsvoorbereidende deel* (de zgn. *educatieve module* en *eerstegraads module*) van het educatieve masterprogramma E&C. (Het andere deel van de E&C-master is het *vakinhoudelijke deel*.)

Dit beroepsvoorbereidende deel duurt (in voltijd) dus één jaar/twee semesters.

Binnen onze educatieve masters is het ook mogelijk het honourstraject U-TEAch te volgen. Dit traject bereidt studenten voor op lesgeven op internationale en tweetalige scholen Meer informatie over U-TEAch vind je in hoofdstuk 2.2.1.

Op de studentenpagina's (<https://students.uu.nl/teaching>) staan per programma de volledige studieschema's. In deze brochure wordt alleen kort ingegaan op het standaard beroepsvoorbereidende deel ter ondersteuning van de uitleg over de praktijkstages.

Het curriculum van het beroepsvoorbereidende deel bestaat uit:

- Professional in Praktijk 1a (10 EC) en 1b (10 EC);
- Professional in Praktijk 2 (10 EC);
- Vakdidactiek 1 (5 EC);

---

¹ Dit is een module voor masterstudenten bij de bètafaculteit; binnen hun *vakmaster* hebben de studenten vrije ruimte die ze kunnen vullen met een educatief profiel: het Educational Profile (eerste- of tweedegraads).

² Beperkte tweedegraads bevoegdheid: onderbouw havo/vwo en vmbo-tl.

- Vakdidactiek 2 (7,5 EC);
- Pedagogiek 1 (5 EC);
- Pedagogiek 2 (2,5 EC);
- Pedagogische keuzecursus (5 EC);
- Algemene keuzecursus (5 EC).

De cursussen Pedagogiek 1, Vakdidactiek 1 en Professional in Praktijk 1 volgt de student in principe gelijktijdig. Deze cursussen tezamen vormen het eerste gedeelte van het beroepsvoorbereidende deel en noemen we *de educatieve module* (30 EC in totaal).

De cursussen Pedagogiek 2, Vakdidactiek 2 en Professional in Praktijk 2 worden eveneens gelijktijdig gevolgd. Deze cursussen, tezamen met de algemene en pedagogische keuzecursus noemen we *de eerstegraads module*. Deze module is het tweede deel van het beroepsvoorbereidende gedeelte.

Tabel 1

Voltijd studieprogramma van de masteropleiding LVHO of het beroepsvoorbereidende deel van de E&C-master

Semester 1 Blok 1 – Blok 2	Semester 2 Blok 3 – Blok 4
Vakdidactiek 1	Pedagogiek 2 (blok 3)
Pedagogiek 1	Pedagogische keuzecursus (blok 3)
Professional in Praktijk 1a/1b	Professional in Praktijk 2 (blok 3 en 4)
	Vakdidactiek 2 (blok 3 en 4)
	Algemene keuzecursus (blok 4)

Enkele opmerkingen over bovenstaande tabel:

- Studenten van de **E&C-masters** kunnen ervoor kiezen om het praktijkgedeelte halverwege te onderbreken met een half jaar vakinhoudelijke cursussen. Zie de studentenwebsite <https://students.uu.nl/en/teaching> voor up-to-date studieschema's.
- De invulling van het programma van de **bètamaster SEC** kan enigszins afwijken van bovenstaand programma. De cursussen Vakdidactiek, Pedagogiek en Professional in Praktijk dienen in ieder geval (gedeeltelijk) naast elkaar gevolgd te worden.
- Studenten **SEC** die in augustus/september met de opleiding starten, doen hun eerste stage (PiP1) doorgaans in deeltijd. Dat wil zeggen dat de stage uitgesmeerd wordt over twee semesters/vier blokken. Bij een februaristart is de eerste stage in voltijd.
- Voor het **deeltijd**studieprogramma van de educatieve master LVHO, zie <https://students.uu.nl/teaching/leraar-voorbereidend-hoger-onderwijs/onderwijs/studeren-in-deeltijd>.

2.1.2 Educatieve minor, Educatieve Module en het Educational Profile

De educatieve minor en Educatieve Module zijn in zowel vol- als deeltijd te volgen. Het Educational Profile wordt alleen aangeboden in voltijd. De programma's hebben een studielast van 30 EC. In voltijd duurt het traject een half jaar/één semester, in deeltijd worden de cursussen uitgesmeerd over een heel collegejaar/twee semesters. Studenten die de educatieve minor in deeltijd doen, volgen naast hun praktijkopleiding ook cursussen uit hun bachelorprogramma.

Tabel 2

Voltijd studieprogramma van de educatieve minor, Educatieve Module en Educational Profile (tweedegraads)

Semester 1 of semester 2 Blok 1 - Blok 2 of Blok 3 – Blok 4
Vakdidactiek 1
Pedagogiek 1
Professional in Praktijk 1a/b

Tabel 3

Deeltijd studieprogramma van de educatieve minor en de Educatieve Module

Semester 1 of semester 2 Blok 1 - Blok 2 of Blok 3 – Blok 4	Semester 2 of semester 1 Blok 3 - Blok 4 of Blok 1 – Blok 2
Pedagogiek 1	Vakdidactiek 1
Professional in Praktijk 1a	Professional in Praktijk 1b

Tabel 4

Voltijd studieprogramma van het Educational Profile (eerstegraads)

Semester 1 of semester 2 Blok 1 – Blok 2 of Blok 3 – Blok 4
Pedagogiek 2 (eerste blok)
Pedagogische keuzecursus (eerste blok)
Professional in Praktijk 2 (twee blokken)
Vakdidactiek 2 (twee blokken)
Algemene keuzecursus (tweede blok)

2.1.3 Korte cursusinhoud

De cursussen Pedagogiek en Vakdidactiek zorgen voor de verbinding tussen de praktijk en theorie. Tijdens de hoorcolleges van de cursussen Pedagogiek 1 en Vakdidactiek 1 worden didactische thema's behandeld. In aansluitende werkcolleges wordt de vertaalslag naar de praktijk gemaakt.

De stage-/praktijkcursussen, die de naam Professional in Praktijk 1 en 2 hebben gekregen, worden ondersteund door begeleidingsbijeenkomsten op de universiteit en op de stageschool die gericht zijn op intervisie, het ondersteunen van het praktijkproces op je stageschool, het ontwikkelen en analyseren van de eigen professionele competentie, het verwerven van begeleidingsvaardigheden en de voortgang van de studie.

De nadruk binnen het curriculum ligt op de pedagogische leerlijn. Studenten die de educatieve master doen of het Educational Profile (eerstegraads) kiezen dan ook verplicht voor een pedagogische keuzecursus naast een algemene keuzecursus. Daarnaast moeten deze studenten een vakdidactisch onderzoek uitvoeren tijdens de cursus Vakdidactiek 2 in de eerstegraads module van het programma.

2.2 Bijzondere opleidingsvarianten

2.2.1 Internationale honourstrack U-TEAch

Sinds 1998 wordt het Utrecht Teacher Academy (U-TEAch) aangeboden. Deze *honourstrack* binnen het Graduate School of Teaching leidt, net als andere masterprogramma's op voor een eerstegraads lesbevoegdheid. Daarnaast bereidt de opleiding studenten voor op het lesgeven op internationale en/of tweetalige scholen. Studenten kunnen zich hiervoor aanmelden bij hun masteraanmelding in Osiris Aanmelding.

Het U-TEAch-programma start in augustus/september, wordt in principe alleen in voltijd aangeboden en studenten dienen ervoor geselecteerd te worden. Voor studenten die de opleiding in baanvariant doen is een deeltijdprogramma mogelijk. Zie voor de studieprogramma's de studentensite <https://students.uu.nl/teaching> > [Opleiding] > [Onderwijs] > [Honourstrack: U-TEAch].

De opleiding wordt vrijwel geheel in het Engels aangeboden, de voor het programma ontworpen keuzecursussen zijn verplicht en gericht op het lesgeven in internationaal of tweetalig onderwijs. U-TEAch-studenten lopen hun PiP1a/b-stage op een tweetalige of internationale school in Nederland. PiP2 wordt verplicht in het buitenland gedaan.

De richtlijnen voor de stages zijn dezelfde als die voor studenten uit het reguliere programma. De U-TEAch-track is vooral aantrekkelijk voor studenten met een internationale achtergrond en/of met interesse in een onderwijs carrière met een internationaal perspectief.

2.2.2 Zij-instroomtraject

Voor zij-instromers in het onderwijs bestaat de mogelijkheid om de opleiding te financieren met een subsidie die door de werkgever (school in het VO) wordt aangevraagd bij DUO. De opleiding ziet er voor de zij-instromer hetzelfde uit als voor reguliere studenten, maar deze volgt de opleiding als contractant. Bij afronding van de opleiding ontvangt de zij-instromer een bekwaamheidsverklaring. Dit in tegenstelling tot een reguliere student, die een diploma ontvangt.

Voor informatie over de subsidie kun je terecht op de website van DUO, www.duo.nl (tabblad zakelijk; VO; subsidie zij-instroom). Voor de administratieve afhandeling van de aanmelding van de student kun je terecht bij de contactpersoon voor zij-instromers. De contactinformatie is te vinden in het hoofdstuk Contactgegevens.

2.2.3 Studenten met vrijstellingen voor opleidingsonderdelen

Sommige studenten kunnen aanspraak maken op vrijstellingen voor bepaalde opleidingsonderdelen tijdens hun lerarentraject. De examencommissie van de GST stelt vast of een student hier recht op heeft en zorgt ervoor dat deze vrijstellingen verwerkt worden.

Het is de verantwoordelijkheid van de student de vrijstellingen aan te vragen bij de examencommissie. Hoe dit in zijn werk gaat is te lezen op: <https://students.uu.nl/teaching/leraar-voorbereidend-hoger-onderwijs/praktische-zaken/regelingen-en-procedures> > Verzoeken aan examencommissie.

Zo kunnen studenten die een beperkte tweedegraads lesbevoegdheid hebben behaald in hun vakgebied omdat ze de educatieve minor, Educatieve Module, het Educational Profile (tweedegraads) of een lerarenopleiding op het hbo succesvol hebben afgerond (en voldoen aan de vakinhoudelijke toelatingseisen), worden vrijgesteld van het eerste praktijkdeel van de lerarenopleiding (30 EC). Deze studenten kunnen in een verkort opleidingstraject van een half jaar hun eerstegraads lesbevoegdheid behalen. Lio's met een (beperkte) tweedegraads bevoegdheid in hetzelfde schoolvak doen dan alleen PiP2, Vakdidactiek 2, Pedagogiek 2, een pedagogische keuzecursus en een algemene keuzecursus. Ook voor bijvoorbeeld studenten met een tweede- of eerstegraads bevoegdheid in een ander schoolvak geldt dat zij aanspraak kunnen maken op vrijstellingen voor cursussen.

Hoofdstuk 3: Onze stages

De lerarenopleidingen van de GST bevatten meerdere stageperiodes. Welke stage wordt gevolgd hangt af van opleiding en studiefase. De verschillende stages worden hieronder toegelicht.

3.1 Professional in Praktijk 1a/b

Alle studenten die de master, minor, Educatieve Module of het Educational Profile (tweedegraads) volgen (zonder vrijstellingen) doen deze stage, die in totaal een studielast van 20 EC heeft. De PiP1a- en PiP1b-stages worden in principe aansluitend op dezelfde school gelopen (ook wanneer februaristarters in deeltijd studeren en de zomervakantie tussen PiP1a en PiP1b in valt). In voltijd duurt PiP1 een half schooljaar/één semester, in deeltijd een heel schooljaar/twee semesters.

Binnen de minor, Educatieve Module en het Educational Profile (tweedegraads) geven de studenten hoofdzakelijk les in de *onderbouw*³, omdat ze hun programma afsluiten met een beperkte tweedegraads bevoegdheid. Dit betekent dat ze een lesbevoegdheid krijgen voor het vmbo-t en onderbouw havo en vwo.

Voor masterstudenten in PiP1a/b is het eventueel mogelijk om zowel in de onder- als bovenbouw stage te lopen, omdat zij na PiP1 doorgaan met PiP2 voor het behalen van hun eerstegraads lesbevoegdheid.

Tijdens PiP1a vindt een eerste oriëntatie op het beroep plaats, leert de lio een aantal praktische beroepsvaardigheden en geeft de lio een aantal lessen onder begeleiding van een stagebegeleider (sb) op school. Het doel van de stage is het leren van de basiscompetenties van een docent: het verzorgen van lessen met verschillende (activerende) werkvormen (zoals uitleg docent, directe instructie, onderwijsleergesprek, individueel, experts), de interactie met leerlingen, de primaire pedagogische vaardigheden en het houden van orde. Tijdens PiP1b maakt de lio de stap van begeleid lesgeven naar zelfstandig lesgeven.

Studenten worden tijdens hun stage ingedeeld in groepen. Deze groepen worden gevormd op basis van ervaring, vol- of deeltijdvariant, en stageschool. Op deze manier streven we ernaar om iedere student zoveel mogelijk onderwijs op maat te bieden.

De lio's die een PiP1a/b-stage lopen volgen op *maandag* onderwijs op de universiteit. In de voltijdopleiding kunnen de lio's hun stage-uren verspreid over de rest van de week lopen. In de deeltijdvariant kunnen de lio's de stage combineren met andere cursussen of een baan.

3.1.1 Tijdsframe PiP1a

De PiP1a-stage duurt in de voltijdvariant ongeveer tien weken (één blok), en in de deeltijdvariant ongeveer een half schooljaar (één semester).

De lio observeert in totaal 25 lessen en geeft zelfstandig 25 lessen⁴ (of deellessen⁵), waarvan minimaal 10 volledige lessen. Dat betekent dat de lio in voltijd acht dagdelen voor de stage beschikbaar is, en minstens zes dagdelen verspreid over vier dagen op school aanwezig is. In deeltijd is dat ongeveer anderhalve dag, verspreid over twee/drie dagen. Nadat de lio een aantal lessen en schoolactiviteiten heeft geobserveerd, zal de lio zo snel mogelijk lessen (of lesdelen) zelfstandig verzorgen. Verder moet de lio enkele vakdidactische en vakoverstijgende activiteiten uitvoeren.

3.1.2 Tijdsframe PiP1b

De PiP1b-stage is het vervolg op de PiP1a-stage. Tijdens PiP1b moet de lio 25 lessen observeren en 40 lessen zelfstandig verzorgen. De PiP1b-stage duurt in voltijd in totaal ongeveer 10 weken (één blok). In de deeltijdvariant ongeveer een half schooljaar (één semester).

De lio zal zo snel mogelijk lessen (of lesdelen) zelfstandig verzorgen. Verder moet een lio enkele vakdidactische en vakoverstijgende activiteiten uitvoeren.

---

³ Voor een enkel vak, dat bijvoorbeeld niet of weinig in de onderbouw wordt gegeven (zoals scheikunde, filosofie, informatica, maatschappijleer en Spaans), wordt een uitzondering gemaakt in overeenstemming met het Stagebureau.

⁴ Onze berekeningen gaan uit van lessen van 50 minuten. Bij kortere of langere lestijden kan dit dus worden verrekend.

⁵ Onder deellessen verstaan we een gedeelte van een les, les aan een kleine groep leerlingen en co-teaching.

Het belangrijkste is dat een student aan het eind van de rit, na afronding van PiP1, voldoet aan de bekwaamheidseisen en kan laten zien dat hij de basiscompetenties van een docent beheerst. Daarvoor moeten de vereiste stage-uren zijn gemaakt. Het is in orde als de lio al uren van PiP1b tijdens PiP1a doet, en andersom.

3.2 Professional in Praktijk 2

Wanneer lio's met goed gevolg PiP1a/b (en bijbehorende cursussen) hebben afgerond (of vrijstelling hebben gekregen voor PiP1 en bijbehorende cursussen omdat ze al een (beperkte) tweedegraads bevoegdheid behaald hebben), starten ze met de PiP2-cursus. PiP2 heeft een totale studielast van 10 EC. Doel van deze stage is dat lio's startbekwame eerstegraads docenten worden, die voldoen aan de competenties zoals deze in de Wet op de Beroepen in het Onderwijs (BIO) zijn vastgelegd.

Na afronding van de PiP1a/b-stage wordt de lio doorgaans op een andere stageschool geplaatst voor de PiP2-stage. Ervaring opdoen op verschillende scholen zorgt ervoor dat het geleerde in andere contexten kan worden toegepast (decontextualisering). De lio maakt kennis met meerdere onderwijskundige concepten en schoolculturen en kan als beginnend docent een nieuwe start maken. Binnen een aantal opleidingsvarianten (bijv. de SOOO-variant) en in uitzonderingsgevallen kan hiervan worden afgeweken (zie verderop in de brochure). Studenten met een baan op school kunnen uiteraard op dezelfde school blijven.

Studenten worden tijdens hun stage ingedeeld in groepen. Deze groepen worden gevormd op basis van ervaring, vol- of deeltijdvariant, en stageschool. Op deze manier streven we ernaar om iedere student, zoveel mogelijk, onderwijs op maat te bieden.

Na succesvolle afronding van PiP2 en de bijbehorende (keuze)cursussen, ontvangt de lio een eerstegraads lesbevoegdheid.

3.2.1 Tijdsframe PiP2

De PiP2-stage duurt in voltijd ongeveer twintig weken (één semester), en in deeltijd ongeveer veertig weken (twee semesters). Tijdens PiP2 moeten lio's 60 lessen⁶ zelfstandig lesgeven aan vaste klassen in het eerstegraads gebied (bovenbouw havo/vwo). De lio is op alle dagen beschikbaar, met uitzondering van de dinsdag; dan is de lesdag van de lerarenopleiding. Als richtlijn geldt dat de voltijd lio vier dagdelen per week aanwezig is op school, verspreid over maximaal drie dagen. De deeltijd lio is in principe twee dagdelen per week aanwezig op school.

Gelijktijdig aan PiP2 doen de lio's een vakdidactisch onderzoek, als onderdeel van de cursus Vakdidactiek 2. Dit onderzoek vindt plaats in de eigen lespraktijk. Studenten die, naast dit vakdidactisch onderzoek, kiezen voor de pedagogische keuzecursus kunnen ook onderzoek doen in het kader van de schooldossiers die sommige scholen aanbieden.

3.3 Stages in baanvariant

Zowel de praktijkuren van de cursus PiP1a/b als die van de cursus PiP2 kunnen middels een betaalde baan worden ingevuld. De lio krijgt dan vaak meer verantwoordelijkheden op school dan door de opleiding gevraagd wordt. We merken dat dit extra druk kan geven aan studenten en dat zij daar ondersteuning bij nodig hebben. Ook voor studenten die de opleiding volgen met een baan is goede begeleiding op school belangrijk (zie ook paragraaf 3.3.4). Het kan zijn dat een lio al een baan heeft vóór aanvang van de opleiding, een andere mogelijkheid is dat een masterstudent met PiP1 start in de stagevariant en voor PiP2 overstapt naar de baanvariant. Zie eventueel ook hoofdstuk 2.2.2. over de optie zij-instroomsubsidie als manier om de opleiding te bekostigen.

Het is de verantwoordelijkheid van de student om een geschikte baan te hebben die voldoet aan de GST-baaneisen. Deze eisen zijn opgesteld op basis van de tweede- of eerstegraads lesbevoegdheid die de student ontvangt na afronding van het lerarentraject. Indien tijdens de opleiding blijkt dat de baan niet voldoet aan de baaneisen zoals door de GST opgesteld, dan kan de student de praktijkcursus niet afronden óf zal een deelstage op een van onze reguliere partnerscholen onderdeel zijn van de opleiding.

De GST-baaneisen staan hieronder uiteengezet:

---

⁶ Onze berekeningen gaan uit van lessen van 50 minuten. Bij kortere of langere lessen kan dit dus worden verrekend.

3.3.1 Onderwijsvorm

Studenten mogen hun baan inzetten voor PiP1a/b of PiP2 als het een aanstelling betreft in het reguliere voortgezet onderwijs (i.t.t. particulier onderwijs, speciaal onderwijs, het mbo of een hogeschool) in Nederland en waarbij lesgegeven wordt in vmbo-tl, havo of vwo. Andersoortig onderwijs komt alleen in aanmerking wanneer de klasgrootte minimaal 20 leerlingen omvat, de maximale leeftijd van de leerlingen 18 jaar is, en wanneer dezelfde lesmethoden en pedagogisch/didactische methodieken worden gebruikt als in het reguliere voortgezet onderwijs. Dit is ter beoordeling van het Stagebureau. Het is raadzaam contact op te nemen met het Stagebureau indien de baan niet (volledig) voldoet.

3.3.2 Aanstellingsomvang en uren

PiP1a/b heeft een totale studielast van 20 EC en PiP2 omvat 10 EC. Omdat de omvang van de praktijkcomponent verschilt voor de cursussen PiP1a/b en PiP2, zou de aanstellingsomvang van de baan idealiter ook verschillen. Dat zou (in voltijd) een maximale aanstellingsomvang betekenen van 0,6 fte bij PiP1a/b en 0,4 fte bij PiP2. We realiseren ons dat het voor scholen niet altijd mogelijk zal zijn om dit in te passen. Daarom adviseren we een baanomvang van maximaal 0,5 fte (in voltijd), met de kanttekening dat de student in het tweede deel van de opleiding een zwaardere belasting zal hebben dan zijn medestudenten die de praktijkuren in de stagevariant invullen. Voor de deeltijd variant van de opleiding verwachten we een maximale aanstelling van 0,8 fte.

De eis die verder aan een baan wordt gesteld is dat de lio tijdens PiP1 ten minste 115 praktijkuren kan maken (waarvan 50 uur observeren en 65 uur zelfstandig (deel)lessen geven), omgerekend naar aantal minuten⁷. Tijdens PiP2 dient een lio minimaal 60 lessen te verzorgen en dus minimaal drie wekelijkse lessen in voltijd en anderhalf wekelijkse lesuur in deeltijd.

3.3.3 Gebied

Lio's met een baan die zowel PiP1 als PiP2 gaan doen dienen zowel in de onder- als bovenbouw les te geven.

Lio's die de educatieve minor, de Educatieve Module of het Educational Profile (tweedegraads) volgen (en dus alleen PiP1 doen), geven deze lessen in de onderbouw/tweedegraads gebied (zie voor uitzonderingen hoofdstuk 2.1).

Van lio's met een baan tijdens PiP2 verwachten we dat zij ten minste één klas in eerstegraads gebied (bovenbouw havo/vwo) onder hun hoede hebben en in totaal 60 lessen in de bovenbouw havo/vwo geven.

3.3.4 Lesschema en begeleiding

Gedurende PiP1a/b heeft de lio op de maandagen onderwijs op de universiteit. Gedurende PiP2 is de lio niet beschikbaar voor school op dinsdag in verband met onderwijs op de universiteit.

Daarnaast dient rekening gehouden worden met de voltijdse Startweek Stage/Baan, deze is voor alle lio's van de lerarenopleidingen verplicht. De lio dient dan vrij geroosterd te zijn in augustus in de week voorafgaand aan de start van het vo in de regio Midden Nederland en in februari in de week voorafgaand aan de start van de lerarenopleiding.

Ook studenten in de baanvariant zijn docenten in opleiding die werken aan hun professionele ontwikkeling. Voor de ontwikkeling van lio's in de baanvariant is goede begeleiding van groot belang. We verwachten bij de baanvariant daarom dat de student begeleid (en beoordeeld) wordt door een collega op school. Die collega is tijdens de begeleiding van PiP1 tweede- of eerstegraads en tijdens PiP2 eerstegraads bevoegd, maakt tijd vrij en is geschoold in het begeleiden van docenten in opleiding.

Regelmatige begeleidingsgesprekken zijn gedurende de gehele periode van de opleiding belangrijk, maar in het bijzonder gedurende de eerste weken van de praktijkuren. Van de stagebegeleider vragen we daarom extra alertheid voor lio's in de baanvariant gedurende de (eerste) weken.

De instituutopleider neemt binnen drie weken na de start van de praktijkcursus via e-mail contact op met de begeleider van de lio ter kennismaking en om cursusinformatie te delen, zoals de beoordelingsformulieren.

---

⁷ Onze berekeningen gaan uit van lessen van 50 minuten. Bij kortere of langere lessen kan dit dus worden verrekend.

3.3.5 De baaneisen in het kort

- Je werkt in het voortgezet onderwijs op een reguliere school in Nederland (dus *niet* speciaal voortgezet onderwijs, het mbo, een hogeschool of een particuliere school) als docent in het schoolvak waarin je een bevoegdheid wilt halen, en je geeft les aan klassen met een minimale groepsgrootte van 20 leerlingen, waarbij de maximale leeftijd van de leerlingen 18 jaar is en dezelfde lesmethoden en pedagogisch/didactische methodieken worden gebruikt als in regulier onderwijs.
- Je observeert tijdens PiP1 in totaal 50 lesuren (1 lesuur is 50 minuten) en verzorgt gedurende de gehele *master*opleiding (dus voor PiP1 en PiP2 samen) ten minste 125 lesuren zelfstandig aan vaste klassen waarvan minimaal 65 lesuur in de onderbouw (vmbo-t, havo- en/of vwo-onderbouw) en minimaal 60 in eerstegraads gebied (bovenbouw havo/vwo)⁸;
- indien je wisselt van stage- naar baanvariant ná de eerste praktijkcursus PiP1 dien je gedurende PiP2 60 lesuren in (een) vaste klas(sen) in de bovenbouw havo/vwo te verzorgen).
- Je wordt begeleid en beoordeeld door een vakdocent met tenminste een tweedegraads bevoegdheid in hetzelfde schoolvak, die daarvoor tijd vrijmaakt en geschoold is in het begeleiden van docenten in opleiding. Voor PiP2 dient de begeleider eerstegraads bevoegd te zijn.
- Je bent beschikbaar op de momenten dat de lerarenopleiding onderwijs aanbiedt.
- Je bent tijdens PiP1 voltijd minstens zes dagdelen op school aanwezig, tijdens PiP1 deeltijd drie dagdelen. Tijdens PiP2 voltijd ben je vier dagdelen per week aanwezig op school, in deeltijd twee dagdelen per week.
- Je hebt een maximale aanstelling van 0,5 fte voor de voltijddopleiding (LVHO, E&C, SEC, educatieve minor, Educatieve Module en Educational Profile) en 0,8 fte voor de deeltijddopleiding (LVHO, educatieve minor, Educatieve Module).

Het Stagebureau hanteert een deadline voor de keuze van de student voor één van de varianten (stage en baan) in verband met de werving van stageplaatsen. De exacte datum staat in de bijlage bij de toelating(sbeschikking), die de student ontvangt na toelating van de afdeling toelating. Na het verstrijken van deze datum kan niet zonder meer gewisseld worden van variant. Neem contact op met het Stagebureau indien je hier vragen over hebt.

3.4 In het kort en uitzonderingen m.b.t. onder- en bovenbouw

De PiP1-stage is in principe een stage volledig in tweedegraads gebied (vmbo-t, havo- en/of vwo-onderbouw), omdat deze studenten hun tweedegraads bevoegdheid gaan behalen. Er zijn drie uitzonderingen voor:

- de vakken scheikunde, Spaans, filosofie, maatschappijleer en informatica: daarbij mag in zowel de onder- als bovenbouw les worden gegeven (omdat deze vakken beperkt in de onderbouw worden gegeven), al blijft observeren (dan wel lesgeven) in onderbouwklassen vereist.
- kunstgeschiedenis: daarbij wordt in de bovenbouw stage gelopen, bij de vakken kunstgeschiedenis/kunst algemeen en ckv;
- studenten die na de PiP1-stage doorgaan met PiP2 om hun eerstegraads bevoegdheid te behalen: PiP1 liefst in de onderbouw, maar een combinatie mag ook. Zo lang het zwaartepunt maar ligt op de onderbouw.

De PiP2-stage is altijd in eerstegraads gebied (bovenbouw havo/vwo).

---

⁸ Zie ook tabel in bijlage 1

Hoofdstuk 4: Werkwijze Stagebureau

Het Stagebureau van de GST werft en selecteert de stageplaatsen (soms in samenwerking met de vakdidactici) en onderhoudt daartoe contacten met schoolleiders van partnerscholen.

4.1 Stagenetwerk en -werving

Het stagenetwerk van de GST betreft voornamelijk de regio Midden Nederland. De GST werkt met een vaste groep partnerscholen. Op die manier kan de kwaliteit van de stages gewaarborgd blijven. Deze scholen hebben ervaring met begeleiden van lio's en kennen de opleidingseisen van de GST.

Vóór de start van het semester vraagt het Stagebureau het beschikbare stageaanbod op bij alle partnerscholen. Na het doorgeven van deze plekken maakt het Stagebureau een match tussen student en stageschool. In de regel worden lio's niet buiten het plaatsingsgebied geplaatst. Zie in de alinea's hierna meer informatie over het toewijzen van stageplaatsen.

De GST streeft naar een maximale reisafstand van 1:15 uur vanaf het dichtstbijzijnde station (indien met de trein gereisd wordt) of van deur tot deur (met de auto) naar de stageschool. De reisafstand kan bij uitzondering langer zijn, bijvoorbeeld wanneer de woonplaats van de lio buiten het plaatsingsgebied ligt en er geen partnerscholen in de buurt zijn met beschikbaar stageaanbod, als het stageaanbod vanuit scholen beperkt is of als er een groter aantal studenten is dat met de praktijkcursus start: dan kan het zijn dat er uitgeweken moet worden naar andere plaatsingsgebieden.

Het komt in de praktijk voor dat vraag en aanbod niet goed op elkaar aansluiten, bijvoorbeeld wanneer een vak in populariteit is toegenomen of er juist een tekort is aan begeleiders op scholen. Het Stagebureau zoekt dan actief verder door partnerscholen opnieuw te bevragen, vakdidactici te vragen hun netwerk in te schakelen en (in uiterste nood) andere lio's te benaderen. Het is voor studenten niet toegestaan zelf een stageplek te regelen.

4.2 Stageplaatsing

4.2.1 Digitale stageomgeving

Het Stagebureau, de lio's en de schoolleiders maken allen gebruik van de digitale stageomgeving van de GST: <https://gststage.uu.nl/login>. Dit is de GST-stagetool waarmee het Stagebureau werkt sinds het voorjaar van 2019.

Studenten worden toegevoegd aan de stagetool nadat zij (voorwaardelijk of definitief) zijn toegelaten tot hun opleidingstraject en/of wanneer zij zich hebben ingeschreven voor een van de praktijkcursussen. Dit zal voor de augustusstart rond de maand mei zijn en voor het februarisemester rond november.

Studenten worden na het importeren van hun gegevens per e-mail gevraagd in te loggen en hun studentprofiel te updaten, zodat de medewerkers van het Stagebureau de studenten zorgvuldig(er) kunnen koppelen aan een stageschool.

In de stagetool krijgen schoolleiders ook de mogelijkheid om hun schoolprofiel bij te werken, zodat studenten zich kunnen inlezen ter voorbereiding op de kennismaking en hun stage.

4.2.2 Tijdsframe

Schoolleiders worden tweemaal per jaar (in april en mei voor de augustusstart en in oktober en november voor de februari-start) gevraagd het stageaanbod per schoolvak in te voeren in de stagetool.

In de maand mei (voor de augustusstart) en de maand november (voor de februari-start) worden lio's (regulier, U-TEAch, vol- en deeltijd) toegevoegd aan de stagetool of, indien zij al in de stagetool staan omdat zij al eerder een praktijkcursus hebben gedaan, worden hun profielen 'doorgesluisd' naar het nieuwe semester. Ook 'baanstudenten' worden ter registratie toegevoegd aan de stagetool.

De lio's ontvangen vanuit de stagetool een e-mail van hun stageplaatsing middels een statusupdate. Het is van belang spoedig na het ontvangen van een statusupdate in te loggen in de stagetool en evt. benodigde acties te ondernemen. Indien een lio geplaatst is op een stageschool, dient binnen drie werkdagen contact te worden opgenomen met de stageschool om een kennismakingsgesprek in te plannen. Op basis van het kennismakingsgesprek wordt besloten of er een 'match' is tussen

student en school. Pas daarna is de stageplaatsing definitief.

Het streven van het Stagebureau is om alle stageplaatsingen vóór de zomer- (bij een augustusstart) of kerstvakantie (bij een februaristart) afgerond te hebben. Helaas is het niet altijd mogelijk om vóór de zomer- of kerstvakantie te plaatsen, bijvoorbeeld wanneer er een tekort aan stageplaatsen is en het Stagebureau op zoek moet naar extra plekken. Lio's worden dan op een later moment geplaatst, het liefst vóór de Startweek Stage/Baan zodat er nog kennisgemaakt kan worden op de stageschool. In zeer uitzonderlijke gevallen kan een plaatsing ook na de Startweek nog plaatsvinden. Schroom niet om contact op te nemen wanneer er vragen zijn over een (nog niet voltooide) plaatsing.

4.2.3 Toewijzing stageplaatsen door het Stagebureau

Het Stagebureau koppelt studenten en scholen op basis van reisafstand en eventuele voorkeuren van student en school. Sommige scholen hebben bijvoorbeeld alleen ruimte voor masterstudenten. Ook de visie van de vakdidacticus kan worden meegenomen in de stageplaatsing.

Lio's dienen er rekening mee te houden dat GST-studenten worden geplaatst bij partnerscholen in de regio Utrecht/Midden Nederland. Indien studenten buiten het plaatsingsgebied wonen, kan de reistijd dus langer zijn dan waar het Stagebureau naar streeft (75 minuten vanaf het dichtstbijzijnde station (indien met de trein gereisd wordt) of van deur tot deur (met de auto)).

Het is voor lio's niet toegestaan om zelf een stageschool te regelen, tenzij zij de baanvariant doen van de opleiding. De volgende redenen liggen hieraan ten grondslag:

- We werken samen met zo'n zeventig partnerscholen in de regio. Hiermee kunnen we onze studenten passende stages bieden met kwalitatief goede stagebegeleiding. Dit kunnen wij niet garanderen als studenten zelf op zoek gaan en een eigen stageschool regelen.
- Er zijn afspraken met de andere universitaire lerarenopleidingen in Nederland dat wij niet in elkaars regio plaatsen.
- We willen niet dat het netwerk van stagescholen overvraagd wordt, daarom is er één aanspreekpunt vanuit de GST: het Stagebureau.
- Onze instituutsopleiders en vakdidactici gaan op lesbezoek; we willen hun reistijd zo kort mogelijk houden.

Het uitgangspunt is dat een lio die tijdens de opleiding zowel de PiP1- als PiP2-stage moet lopen, PiP2 op een andere school doet dan PiP1. Er is een aantal situaties waarbij hiervan wordt afgeweken. Ten eerste wanneer de lio de stage loopt op een school of scholengroep waarmee de GST in partnerschap de studenten opleidt in speciale opleidingsgroepen op de school. Hierover wordt de lio voorafgaand aan PiP1 geïnformeerd.

Ten tweede kan ook van deze regeling worden afgeweken op verzoek. Dit verzoek wordt uiterlijk vier weken voor het einde van PiP1 door de lio ingediend bij het Stagebureau. Dit verzoek moet worden ondersteund door de stagebegeleider, de schoolopleider, de opleider en de vakdidacticus. Alleen met goedkeuring van alle partijen stemt het Stagebureau in met het verzoek.

4.2.4 Voorkeuren

Bij de plaatsing van de lio op een partnerschool wordt indien mogelijk rekening gehouden met persoonlijke wensen, zoals bijvoorbeeld een onderwijskundige voorkeur, levensbeschouwelijke identiteit van de school en reisafstand. Voorkeuren kunnen worden vermeld in de stagetool.

Uiteraard kan het Stagebureau geen garanties geven dat aan (alle) voorkeuren van (alle) studenten kan worden voldaan: het Stagebureau is afhankelijk van de beschikbaarheid van stageplekken op de partnerscholen en de voorkeuren van andere lio's.

Bij vragen over de plaatsing kan altijd contact op worden genomen met het Stagebureau.

4.2.5 Cv en kennismakingsgesprek

Na plaatsing in de stagetool wordt de student gevraagd binnen drie dagen contact op te nemen met de schoolopleider (inclusief motivatie en cv) voor het inplannen van een kennismakingsgesprek. Op basis van dit gesprek wordt besloten of er een match is tussen student en school. Pas na dit gesprek is de stageplaatsing definitief.

In de stagetool staan enkele tips en adviezen vermeld over hoe de lio zich kan voorbereiden op het gesprek. Indien er geen match is (aan een van beide kanten) dient het Stagebureau hier zo spoedig mogelijk over geïnformeerd te worden.

4.3 Opleidingsscholen

De GST werkt nauw samen met partnerscholen die onderdeel zijn van verschillende partnerschappen Samen Opleiden en Professionaliseren, zgn. opleidingsscholen, zoals de Academische Opleidingsschool Het Utrechts Model (AOS HUM), Alberdingk Thijm opleidingsschool (ATOS), de Opleidingsschool Gooise Scholen Federatie (GSF), de Opleidingsschool CVO Groep Zuidoost-Utrecht (OZU), Meridiaan Opleidingsschool, de Meerwegen Opleidingsschool (MOS) en Het Opleidingshuis van NUOVO en Op Reis van Willibrord PCOU.

Binnen een opleidingsschool werken de lerarenopleidingen van de HU en de GST en scholen nauw samen om aankomende leraren voor te bereiden op de onderwijspraktijk. Samen vormen zij partnerschappen, waarbinnen studenten voor een groot deel op de school worden opgeleid tot leraar door een team van schoolopleiders, stagebegeleiders en instituutsopleiders dat zorg draagt voor de ontwikkeling en begeleiding van de studenten. Op een aantal scholen binnen de partnerschappen wordt gewerkt in zgn. Leernetwerken Op School (LOS). Als je binnen een van deze partnerschappen geplaatst wordt, ontvang je informatie over de afspraken en werkwijze tussen de GST en de opleidingsschool.

Hoofdstuk 5: Praktische zaken rondom stages

5.1 Cursusinschrijving

Minor-, module- en EP-studenten worden na (voorwaardelijke) toelating ingeschreven voor de juiste cursussen (zoals PiP1 of PiP2). Masterstudenten dienen zich zelf tijdig in te schrijven voor de cursussen via het cursusinschrijfformulier, hierop worden ze geattendeerd door de onderwijsondersteuning van de GST (gst@uu.nl).

Na de cursusinschrijving worden alle studenten toegevoegd aan de stagetool en worden studenten gevraagd in te loggen en hun studentprofiel te updaten. Het inloggen en updaten van het studentprofiel is ook onderdeel van de plaatsingsprocedure. Vervolgens gaat het Stagebureau voor alle studenten die een inschrijving hebben voor ofwel de cursus PiP1a/b of PiP2 en hun stageprofiel geüpdatet hebben op zoek naar een stageplek.

Inschrijven voor de praktijkcursus(sen) is ook noodzakelijk voor studenten die de baanvariant van de opleiding doen. Lio's dienen daarbij te vermelden op welke school ze werkzaam zijn en bevestigen daarmee dat hun baan voldoet aan de GST-baaneisen.

Voor vragen over (cursus)inschrijvingen kan contact opgenomen worden met gst@uu.nl.

5.2 Stagecontract

Iedere lio die stage loopt als onderdeel van de opleiding zal in de maand van de aanvang van de stage het verzoek ontvangen enkele persoonlijke en stagegegevens aan te leveren via een contractformulier. Vervolgens ontvangt de lio het stagecontract via Osiris Zaak en dient deze ondertekend te worden door de verschillende betrokkenen. Eén stagecontract is voor de lio, één voor de school en één versie is voor de GST. In het contract liggen de stage-eisen vast; ook dient het ter bescherming van de lio tijdens de stageperiode.

Ook voor lio's die de baanvariant van de opleiding doen is het aanmaken en ondertekenen van het contract verplicht. Dit contract is een driepartijencontract als onderdeel van de opleiding, en staat los van de arbeidsovereenkomst die de lio al heeft getekend met de school (werkgever).

5.3 Verklaring Omtrent het Gedrag

Wettelijk gezien kunnen werkgevers vragen om een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG), voor werknemers in het onderwijs is de VOG zelfs verplicht. Lio's die in dienst zijn van de school zullen dan ook verplicht een VOG aan moeten vragen. Voor stagiairs is een VOG niet wettelijk verplicht, maar de universiteit begrijpt en ondersteunt de beslissing van de scholen die een VOG als voorwaarde stellen voor een stageplaats. Veel scholen vergoeden de VOG.

5.4 Stagevergoeding

Stagescholen zijn niet verplicht een stagevergoeding aan te bieden. De GST heeft geen inzage in welke scholen er wel of geen vergoeding geven, hier kan dan ook geen rekening mee worden gehouden bij de plaatsing. Het is aan de lio zelf om met de stageschool in gesprek te gaan om te kijken of er een regeling is bij de betreffende school.

5.5 Reiskostenvergoeding

Niet alle lio's van de GST zijn in het bezit van een OV-jaarkaart. Het is aan de stagescholen om zelf te bepalen of er een (gedeeltelijke) vergoeding wordt gegeven voor de reiskosten. Enige reistijd met auto of openbaar vervoer en daarmee gemoeide kosten zijn niet te voorkomen.

5.6 Financiële regelingen lerarenopleiding

Voor sommige lio's zijn er financiële regelingen bij DUO (en/of UWV) beschikbaar. Dit is afhankelijk van de persoonlijke situatie van de student. Hier zijn dan ook voorwaarden aan verbonden.

Hieronder een compleet overzicht over verschillende soorten vergoedingen voor lio's, en eventuele verlenging van studiefinanciering:

<https://duo.nl/particulier/tegemoetkomingen-en-subsidies-lerarenopleiding/index.jsp>

Via de Regelingenhulp voor leraren kunnen lio's zien welke financiële regeling/subsidie er voor hen beschikbaar is:

<https://duo.nl/particulier/regelingen-voor-leraren.jsp>

Hieronder meer informatie voor lio's met een WGA-uitkering en gaan starten met de opleiding:
<https://www.uwv.nl/particulieren/ziek/ziek-wia-uitkering/tijdens-wia-uitkering/detail/re-integratie-tijdens-mijn-wga-uitkering/scholing>

Meer vragen hierover? Lio's wordt aangeraden om direct contact op te nemen met de DUO of het UWV. Het Stagebureau of de GST is niet betrokken bij vergoedingen en de aanvragen hiervoor.

Hoofdstuk 6: Begeleiding en beoordeling

Dit hoofdstuk is gericht op de praktische en inhoudelijke kant van de stagebegeleiding. Hieronder is uiteengezet waar de begeleiding aan moet voldoen, en hoe de lerarenopleiding tegen het begeleiden en beoordelen van lio's aankijkt. Deze beschrijving geldt voor stagiairs en voor studenten die met een baan de opleiding volgen.

In bijlage 2 is opgenomen welke informatie aan lio's meegegeven wordt omtrent omgaan met privacy tijdens de lespraktijk/opleiding tot docent.

6.1 Praktische kant van het begeleiden

Voor elke stage geldt dat een lio een begeleider op school heeft, dit betekent dat diegene bereikbaar moet zijn voor regelmatig overleg en dat er transparantie is over de manier waarop de lio begeleid wordt. Verder moeten enkele lessen en/of klassen worden overgedragen aan de lio.

Binnen drie weken na de start van het semester neemt de instituutsopleider van de lio per mail contact op met de schoolopleider of stagebegeleider van de lio om (virtueel) kennis te maken en belangrijke inhoudelijke informatie over de praktijkcursus en de beoordeling(sformulieren) te delen.

6.2 Lessen observeren

Voor de PiP1a/b-stage geldt dat lio's gefaseerd in aanraking komen met lesgeven. Eerst gaan lio's een aantal lessen observeren om vervolgens enkele lesdelen te verzorgen, en ten slotte het voor de stagevariant vereiste aantal lessen zelfstandig te geven.

Tijdens PiP1a moeten lio's altijd geobserveerd worden; tijdens PiP1b hoeft dit alleen tijdens de start van de les. Dit mag ook langer indien gewenst of nodig. In de loop van de stage kunnen de lessen – als de lio dat ook aangeeft – gedeeltelijk of geheel aan de lio worden overgelaten. Bij voltijd studenten komt de instituutsopleider op lesbezoek tijdens PiP1b; bij deeltijdstudenten komt de instituutsopleider op lesbezoek tijdens PiP1a en PiP1b.

Alleen tijdens PiP2 moeten lio's (vrijwel) meteen zelfstandig functioneren. De lio kan er, in overleg, voor kiezen in het begin enkele lessen te laten observeren, of juist pas na een aantal weken. Bij de lerarenopleiding is het belangrijkste dat het leerproces van de lio centraal staat. Tijdens PiP2 komt de vakdidacticus op lesbezoek.

6.3 Werkbegeleiding rond de lessen

Het behoort tot de taak van de stageschool om het leslokaal, lesmethoden, lesmateriaal en eventueel een code voor het computernetwerk ter beschikking te stellen aan de lio, en om de lio de kans te geven zich in de organisatie te presenteren. Het is namelijk in elke stage de bedoeling dat de lio naast activiteiten rondom het directe lesgeven, ook activiteiten meemaakt in de bredere context van de school, zoals sectie- en teamvergaderingen, (overleg over) excursies en ook feestelijke aangelegenheden.

Het behoort ook tot de mogelijkheden dat de lio lesgeeft aan klassen van een collega in de sectie. De oorspronkelijke begeleider blijft in dat geval wel verantwoordelijk, ook voor het nabespreken van de lessen.

6.4 Nabespreken

De begeleider zal altijd voldoende tijd vrij moeten maken voor het nabespreken van de lessen van de lio of, in het begin, het nabespreken van de door de lio geobserveerde lessen. Als de momenten daarvoor enkel 'even tussendoor' of in een pauze zijn, remt dat het leerproces van de lio.

Tijdens PiP2 en - in mindere mate - PiP1b moet het in principe haalbaar zijn voor een begeleider om de helft van de door de lio overgenomen lessen als begeleidingstijd voor de lio te reserveren. Dit is gebaseerd op het feit dat lio's een complete les en lesvoorbereiding grotendeels overnemen. Bij de andere stages zal van compensatie in tijd nauwelijks sprake zijn. De GST vraagt begeleiders een paar uur per week vrij te maken voor het nabespreken van lessen en andere leerervaringen van de lio, naast de korte besprekingen tussendoor en het beantwoorden van vragen van lio's.

Het gaat er bij het nabespreken om dat de begeleider de lio en het leerproces van de lio begeleidt. Tijdens de lerarenopleiding leert de lio om door middel van reflectie op eigen ervaringen en vanuit eigen leervragen te leren. De stagebegeleider kan een lio stimuleren en waar nodig sturen uit zijn ervaring, met wat nodig is voor de ontwikkeling van een lio. Op ervaringen en leervragen krijgt de

lio ook feedback van de instituutsopleiders en de mede-lio's. Tijdens de stage is de begeleider, samen met de eventuele medestagiairs, een belangrijke feedbackgever.

Stappen die gezet kunnen worden in een nabespreking zijn:

1. Stoom afblazen
2. Agendering
3. Eigen terugblik van de lio
4. Doorvragen
5. Lio laten focussen
6. Doorvragen
7. Conclusies trekken
8. Alternatieven helpen formuleren
9. Keuze alternatief in concrete termen
10. Terugblik op het gesprek tot nu toe
11. Reflectie lio op het leerproces
12. Vooruitblikken op de volgende les of bespreking

6.5 Beoordeling

De beoordeling van de stage door de stagebegeleider heeft een prominente plaats in de beoordeling van de bekwaamheden van een lio door de opleiding. Voor PiP1a en voor PiP1b is er een eindbeoordeling, waarbij een positieve beoordeling van PiP1a voorwaardelijk is om aan PiP1b te mogen beginnen. PiP1b moet zijn afgerond voordat de lio mag starten met PiP2.

Voor PiP2 zijn er twee beoordelingen: een tussenevaluatie en een eindbeoordeling. Bij de tussenevaluatie worden verwachtingen rond het succesvol afronden van de stage uitgesproken. Voor studenten die PiP1a en 1b en/of PiP2 in de baanvariant doen, geldt dezelfde beoordelingsprocedure als voor lio's in de stagevariant.

De stagebegeleider verzorgt een eindbeoordeling van het functioneren in de schoolpraktijk van de lio aan de hand van beoordelingsformulieren. Mede op basis van het oordeel van de stagebegeleider wordt bepaald of de lio klaar is voor het volgende deel van de opleiding (na PiP1a/b), dan wel of hij de opleiding kan afronden (na PiP1b en PiP2), dus startbekwaam is als respectievelijk beperkte tweede- of eerstegraads docent. De instituutsopleider heeft de eindverantwoordelijkheid voor de beoordeling.

Voor alle evaluatiemomenten zijn beoordelingsformulieren beschikbaar via de website: <https://gst-stage.fss.uu.nl/#/nederlands>. De lio is verantwoordelijk voor het verstrekken van deze formulieren en het maken van een afspraak om die met de stagebegeleider te bespreken. De door de stagebegeleider ingevulde evaluatieformulieren dienen rechtstreeks aan de instituutsopleider te worden verstuurd én worden door de lio opgenomen in het praktijkdossier.

Op de volgende momenten legt de lio zijn praktijkdossier voor aan zijn instituutsopleider:

- Aan het eind van PiP1a en 1b
- Halverwege en aan het eind van PiP2 (voor master- en EP1-studenten)

In het praktijkdossier verzamelt de lio materiaal dat inzicht geeft in zijn bekwaamheden als docent. Een essentieel en verplicht onderdeel van de 360 graden feedback die vereist is voor het praktijkdossier, zijn de beoordelingsformulieren van de stage. De lio is ervoor verantwoordelijk dat de opleiding ook een getekend exemplaar van de eindevaluatie van de stage ontvangt. De stagebegeleider stuurt het getekende beoordelingsformulier per mail naar de instituutsopleider.

Voor een beschrijving van de inhoud van het praktijkdossier, zie Blackboard.

Hoofdstuk 7: Contactgegevens

Adres Graduate School of Teaching, Universiteit Utrecht

Bezoekadres: M.J. Langeveldgebouw, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht

Postadres: Postbus 80.127, 3508 TC Utrecht

E-mail: gst@uu.nl

Stagebureau

Chéryse Fortuin

Tijmen Schalkx

Joëlle van der Weele

E stagebureau.gst@uu.nl

Contactpersoon zij-instroom(subsidie)

Chéryse Fortuin

Judith Hassink

E ZIB.gst@uu.nl

Coördinator opleidingsscholen

Joke Rentrop-Weij

E J.S.Rentrop@uu.nl

Cursuscoördinator stages PiP1 en PiP2

Ada Kool

E A.Kool@uu.nl

Informatie lerarentrajecten studentenpagina's

Url: www.students.uu.nl/teaching

Studie-informatiepunt (STIP) en studieadviseurs

Url: <https://students.uu.nl/teaching/contact-stip-en-studieadviseurs>

Bijlage 1: Opleidingstrajecten en stages in schema voor stage- en baanstudenten

Opleidingstraject	Soort student	Te behalen bevoegdheid	Praktijkcursus
1. Educatieve minor	huidige bachelorstudenten	(beperkte) tweedegraads	Professional in Praktijk 1
2. Educatieve Module	afgestudeerde bachelor- en doctoraalstudenten	(beperkte) tweedegraads	Professional in Praktijk 1
3. Educational Profile (tweede- of eerstegraads)	bèta-masterstudenten	(beperkte) tweedegraads of eerstegraads	Professional in Praktijk 1 of 2
4. Master Leraar VHO (LVHO)	afgestudeerde masterstudenten	eerstegraads	Professional in Praktijk 1 en 2
5. Master Educatie en Communicatie (E&C) en SEC	afgestudeerde bachelorstudenten	eerstegraads	Professional in Praktijk 1 en 2

Tabel 1 - Overzicht van opleidingstrajecten met soort student, te behalen bevoegdheid en de te volgen praktijkcursus(sen)

Bovenstaande studenten volgen één of twee van de praktijkcursussen Professional in Praktijk 1 (PiP1) of 2 (PiP2). Beide cursussen starten zowel in augustus als in februari.

PiP1 - 20 EC

Aantal lessen	Duur	Beschikbaarheid	Onder-/bovenbouw
<p>PiP1a: 50 uur*, waarvan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 uur observeren; • 25 uur zelfstandig lesgeven (waarvan minimaal 10 <i>volledige</i> lessen)**. <p>PiP1b: 65 uur, waarvan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 25 uur observeren; • 40 uur zelfstandig lesgeven. 	<ul style="list-style-type: none"> • In voltijd: in totaal twintig weken (2x10 weken, = één semester). • In deeltijd***: in totaal veertig weken (2x20 weken, = één schooljaar). 	<p><u>Voltijd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zes dagdelen op stageschool <p><u>Deeltijd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • drie dagdelen op stageschool <p>Studenten zijn op alle dagen behalve maandag (want lesdag op UU) beschikbaar voor stage.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Educatieve minor; Educatieve module; Educational Profile (tweedegraads): Alleen <u>onderbouw/tweedegraads gebied</u>, want studenten behalen (beperkte) tweedegraads bevoegdheid.**** Master Leraar VHO; Master E&C en SEC: Zwaarte ligt op de <u>onderbouw</u>, combi tussen onder- en bovenbouw is ook toegestaan want studenten gaan door voor hun eerstegraads bevoegdheid.

Tabel 2 - Aantal lessen, duur, beschikbaarheid en onder-/bovenbouw van PiP1

PiP2 - 10 EC

Aantal lessen	Duur	Beschikbaarheid	Onder-/bovenbouw
<p>60 uur zelfstandig lesgeven aan vaste klassen in het eerstegraads gebied (bovenbouw havo/vwo), na een korte inwerkperiode.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Voltijd:</u> in totaal twintig weken (= één semester). • <u>Deeltijd:</u> in totaal veertig weken (= één schooljaar). 	<p><u>Voltijd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vier dagdelen op stageschool, verspreid over max. drie dagen. <p><u>Deeltijd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • twee dagdelen op stageschool, verspreid over max. anderhalve dag. <p>Studenten zijn op alle dagen behalve dinsdag (want lesdag op UU) beschikbaar voor stage.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Educational Profile (eerstegraads); Master Leraar VHO; Master E&C en SEC: <u>Eerstegraads gebied (bovenbouw havo/vwo)</u>, want studenten behalen eerstegraads bevoegdheid.

Tabel 3 - Aantal lessen, duur, beschikbaarheid en onder-/bovenbouw van PiP2

* Onze berekeningen gaan uit van lessen van 50 minuten. Bij kortere of langere lessen kan dit dus worden verrekend.

** Het gaat om **25 (deel)lessen**, waarvan **minimaal 10 volledige lessen**. Onder deellessen verstaan we een gedeelte van een les, les aan een kleine groep leerlingen en co-teaching.

*** Educatieve masterstudenten bèta (SEC) lopen hun PiP1-stage bij een augustusstart doorgaans in deeltijd. Bij een februaristart in voltijd.

**** Er geldt een uitzondering voor de schoolvakken filosofie, informatica, maatschappijleer, scheikunde en Spaans omdat deze vakken beperkt in de onderbouw worden gegeven. Combi onder- en bovenbouw is mogelijk. Voor kunstgeschiedenis geldt: daarbij wordt in de bovenbouw stage worden gelopen, bij de vakken kunstgeschiedenis/kunst algemeen en ckv.

Bijlage 2: Privacy en het omgaan met persoonsgegevens

In het kader van de opleiding tot docent verzamel je als student persoonsgegevens van leerlingen, bijvoorbeeld bij het maken van beeld- en geluidsopnames in de klas of het houden van interviews. Het verwerken van persoonsgegevens door een student in het kader van de lerarenopleiding is toegestaan, maar alleen als dit noodzakelijk is voor de lespraktijk of voor de opleiding tot docent. De Algemene Verordening Persoonsgegevens (AVG) stelt eisen aan de omgang met en beveiliging van deze gegevens.

Over wat voor persoonsgegevens hebben we het hier?

Persoonsgegevens zijn alle soorten informatie die direct over iemand gaat, ofwel naar deze persoon te herleiden is. Als student verzamel je persoonsgegevens van leerlingen en docenten in opdracht van je opleiding, bijvoorbeeld videobeelden, cijferlijsten (met namen van leerlingen), toetsen, gemaakte opdrachten, leerlingendossiers, foto's, interviews. Je mag alleen persoonsgegevens van leerlingen, docenten of andere bij de school betrokken personen gebruiken voor zover die noodzakelijk zijn voor je opleiding.

Hoe moet ik met die persoonsgegevens omgaan?

Uitgangspunt is dat je persoonsgegevens anonimiseert en niet onnodig bewaart. Dat betekent dat:

- Je namen van leerlingen met zwarte stift onleesbaar maakt op toetsen of lijsten.
- Je een lesopname van achter uit de klas opneemt: alleen jij als student bent herkenbaar in beeld. Alleen met toestemming van de stagebegeleider of schoolopleider mag je leerlingen in beeld brengen.
- Je altijd tijdig via de mail toestemming vraagt aan je stagebegeleider voordat je een les gaat opnemen. Alle mailcorrespondentie verloopt via je (beveiligde) studentenmail - gebruik van privé-email is niet toegestaan.
- Digitale persoonsgegevens (bijvoorbeeld in video- of geluidsopnames van lessen, geanalyseerde opdrachten van leerlingen, sociogramen, interviews met leerlingen of medewerkers) binnen één week geupload moeten worden via de beveiligde netwerken van de school of de opleiding in de beveiligde elektronische leeromgeving (BlackBoard).
- Je voor het maken van opnames gebruik maakt van de apparatuur van de school. Als die niet beschikbaar is, overleg je met je stagebegeleider of schoolopleider over een alternatief. De opnames moeten steeds binnen één week worden verwijderd van de gegevensdrager (opnameapparaat, laptop, etc.).
- Je voor persoonsgegevens die niet op een digitale manier zijn opgeslagen (bijvoorbeeld papieren namenlijsten, toetsen, uitgeprinte cijferlijsten) zorg draagt voor een veilige omgang met het materiaal. Dat betekent dat je de gegevens niet onbeheerd achterlaat en dat je er geen foto's van maakt en verspreidt op sociale media.

Moet ik toestemming aan leerlingen en hun ouders vragen om te filmen in de klas?

Nee, dat hoeft niet. De opleiding heeft met alle stagescholen afgesproken dat er gefilmd mag worden in het kader van de lerarenopleiding. Alle betrokkenen moeten wel ervoor zorgen dat dit veilig gebeurt. Mochten er leerlingen zijn die niet gefilmd mogen worden, dan hoor je dat van je stagebegeleider. Je kunt deze leerlingen dan bijvoorbeeld achter in de klas buiten beeld van de camera zetten. Je vraagt sowieso via de mail toestemming aan je stagebegeleider voordat je een les gaat opnemen.

Wie mogen persoonsgegevens allemaal inzien?

Je mag zowel tijdens als na afloop van de stageperiode alle (persoons)gegevens van leerlingen, docenten en andere bij de school betrokken personen niet delen met anderen, behalve met je begeleiders (opleiders, schoolopleider, stagebegeleider, vakdidacticus). Je mag persoonsgegevens dus nooit met derden delen, bijvoorbeeld door foto's op social media te zetten.

Een uitzondering vormen persoonsgegevens die onderdeel zijn van een examendossier of eindproduct van de opleiding. Daar hebben t.z.t. ook de leiding van de opleiding, examencommissie en leden van een visitatiecommissie toegang toe. De opleiding bewaart deze dossiers in een beveiligde omgeving.

Wat als er iets mis gaat?

Mocht je merken dat gegevens mogelijk in handen zijn gekomen van onbevoegde personen, neem dan direct, maar in ieder geval binnen 24 uur, contact op met de Functionaris Gegevensbescherming van de school. Aan het begin van de stage krijg je hierover meer informatie vanuit je stageschool.

Hoe zit het met mijn eigen persoonsgegevens?

De school moet jouw persoonsgegevens (contactgegevens, studieresultaten etc.) vernietigen nadat je je stage hebt afgerond. De opleiding deelt in principe alleen je naam en contactgegevens met de stageschool. Als we denken dat de school meer informatie nodig heeft, vragen we jou om toestemming om extra informatie te mogen delen.

Samenvattend

- Ga bewust en op een verantwoorde manier om met persoonsgegevens van leerlingen, docenten en andere medewerkers.
- Anonimiseer alle persoonsgegevens en vraag toestemming als daar een uitzondering op gemaakt moet worden.
- Gebruik je opleidingsmail in alle communicatie met de school en de opleiding.
- Deel persoonsgegevens alleen met de daarvoor aangewezen personen.
- Gebruik opnameapparatuur van de school. Als die niet beschikbaar is, maak je in overleg met de school afspraken over het gebruik van andere apparatuur.
- Vraag via een mailtje toestemming aan je stagebegeleider voor het opnemen van een les.
- Vraag hulp bij onduidelijkheden en trek direct aan de bel bij problemen.